TSUE

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR / 9-SON, I-QISM

Google scholar

RePEc RESEARCH PAPERS IN ECONOMICS

ISSN: 2992-8982
https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
I-qism

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o‘g‘li, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig‘i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o‘g‘li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra’no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:
Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor Genera's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:
""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali
O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INVESTITSION FAOLIYATNI RAG'BATLANTIRISH VA BAHOLASHNING XORIJIY TAJRIBASI 34
Aytmuratova Ulbike Jalgasovna
BREND POZITSIYALASH STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISHDA BOZOR TADQIQOTLARI METODIKASI 41
Jumayeva Zulfiya Qayumovna
GLOBAL MOLIYAVIY BEQARORLIKNING O'ZBEKISTON MILLIY VALYUTASI BARQARORLIGIGA TA'SIRI 46
Davlatova Nilufar Avazovna
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGI: MANZILLI SAMARADORLIK INDEKSI (MSI) ASOSIDA BANDLIK DASTURLARINI BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA) 50
Eshmurodov Adhamjon Rahmonjonovich
АНАЛИЗ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ ООО «SAM PULSAR DISTRIBUTORS» 61
Мусаева Шоира Азимовна
KICHIK BIZNESDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI 68
Tukhtasinova Intizorkhon Sherzod qizi
GLOBALLASHUV DAVRIDA JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'ZGARISHLARNING YANGI O'ZBEKISTONGA TA'SIRI 73
Jahongir Nurulloyevich Jurayev
YASHIL INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT VA XUSUSIY SEKTOR HAMKORLIGI 77
Nasulloeva Oydinoy Saidovna
ПРИВЛЕЧЕНИЕ МОЛОДЁЖИ К ЭКСПОРТУ ЦИФРОВЫХ УСЛУГ: МЕХАНИЗМ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ 82
Палвонова Севара Бахромовна
MINTAQA IQTISODIYOTINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHDA IT-PARKLARNING NAZARIY VA INSTITUTSIONAL ASOSLARI 94
Sultanova Zuxra Jaksilikovna
INSON KAPITALINING KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI 99
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich
Dilmurodov Komiljon Ahmad o'g'li
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI MONITORING QILISHNING INTEGRATSIYALASHGAN UZEMS MODELI 103
Bobobekov Ergash Abdumalikovich
AUDIT JARAYONIDA MOLIYAVIY FIRIBGARLIK BELGILARINI ANIQLASHNING TAHLILIY TARTIB-TAOMILLARINI TAKOMILLASHTIRISH 108
Xusanov Shuxrat Burxanovich
FROM AUTOMATION TO STANDARDIZATION: OPERATIONS MANAGEMENT CHALLENGES IN UZBEKISTAN'S HOSPITALITY SECTOR 115
Asal Kadirova
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСТИНИЧНЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ НА ОСНОВЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ В УЗБЕКИСТАНЕ 125
Нигматова Сугдиена Жалолиддин кизи

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

SANOAT 4.0 TEXNOLOGIYALARINING RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHI VA UZOQ MUDDATLI IQTISODIY O‘SISHDAGI ROLI 131
Komilova Dilafruz Rustam qizi
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MAISHIY XIZMAT KO‘RSATISH TARMOG‘INI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY-IQTISODIY AHAMIYATI 137
Samiyeva Gulnoza Toxirovna
O‘taganov Fazliddin Isroil o‘g‘li
ПЕРСПЕКТИВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СТРАХОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРИСТСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ 142
Эргашева Файёза Боходир кизи
МЕХАНИЗМЫ ГАРМОНИЗАЦИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКЕ 146
Жиенбаева Айсанем Оразбаевна
XORAZM VILOYATIDA SHOLI YETISHTIRISHNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA UNING RESPUBLIKA SHOLICHILIGIDAGI O‘RNI 154
Matrasulova Feruza Baxodirovna
YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATINING HUQUQIY ASOSLARI VA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI 159
Qo‘shaqov Asrorjon Nematjonovich
ФОРМИРОВАНИЕ РЕЗУЛЬТАТИВНОЙ СТРУКТУРЫ БЮДЖЕТНЫХ ПРОГРАММ В СФЕРЕ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА: МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ 166
Мирзаева Дилдора Иномовна
O‘ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI VA KREDIT RISKLARI HOLATINI BAHOLASH (DAVLAT BANKLARI MISOLIDA) 174
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o‘g‘li
O‘ZBEKISTONDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 183
Aslanova Dilnoza Fatilloyevna
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TASHKILOT BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: NAZARIY YONDASHUVLAR VA BAHOLASH METODOLOGIYASI 187
Raxmonova Nilufar Umedovna
HUDUDIY IQTISODIYOT TARKIBIY O‘ZGARISHLARINI SHAKLLANTIRISHDA SANOATLASHUV, XIZMATLAR SEKTORI VA INVESTITSIYALARNING ROLI 196
Raxmonqulova Nafisa Olimjon qizi
SOLIQ BAZASI TUSHUNCHASI, UNING MAZMUNI VA IQTISODIY MOHIYATI 201
Gadoyeva Nilufar Erkinovna
SUN’IY INTELLEKT ASOSIDA KORXONALARNING MOLIYAVIY MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 208
Atadjanova Sevinch Qurbonbayevna
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORAT SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 214
Homidov Baxtiyor Rahimberdievich
XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION MARKETINGNI QO‘LLASH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH 222
I.R.Sabirjanova
OPPORTUNITIES FOR UTILIZING TAX INCENTIVES GRANTED TO SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THEREGIONAL ECONOMY 228
Palvanbayev Umidbek Uktam o‘g‘li
MINTAQAVIY TURISTIK KLASTERLARNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IQTISODIY SAMARADORLIK MODELI 233
Kazokova Dilnoza Bobirovna
KORPORATIV BOSHQARUVNING QURILISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGIGA TA’SIRINI BAHOLASHNING NAZARIY YONDASHUVLARI 238
G‘iyosov Ilxom Karimovich

O‘ZBEKISTONDA KAPITAL BOZORINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI TAHLILI 246
Xaitova Gulmira Matsalayevna
SUV TEJOVCHI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR RIVOJLANISHINING
NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI 253
Sangirova Umida Ravshanovna
МЕТОДЫ СИСТЕМ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ И ПЛАНИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ
РЕСУРСОВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ 259
Н. М. Эргашева
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI
BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI 265
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich
Ishbekova Lobar Yunusxonovna
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING TO‘LOV QOBILIYATINI TA’MINLASHDA PUL
OQIMLARINI BOSHQARISHNING O‘RNI 271
Ishbekova Lobar Yunusxonovna
ТЕНДЕНЦИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ
ТАДЖИКИСТАНА ЗА 35 ЛЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ 276
Икроми Нуриддин Киём
Раҳматзода Далер Талбак
YANGI O‘ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI TAKOMILLASHTIRISH
YO‘LLARI VA ISTIQBOLLARI 283
Farog‘at Xo‘jabekova
MINTAQADA AGROTURIZMNI XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA RIVOJLANTIRISH:
XALQARO MODELLAR VA O‘ZBEKISTON UCHUN INNOVATSION MEXANIZMLAR 288
Aliqulov Humoyun Tohir o‘g‘li
KICHIK BIZNESDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING
TASHKILIY-BOSHQARUV MEXANIZMI 294
Kabilova Shahnoza Jurayevna
SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI VA MOBIL ILOVALAR YORDAMIDA
CHAKANA BANK XIZMATLARINI KO‘RSATISH 301
Parpiboyeva Lobar Abdikomilovna
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARNI
MOLIYALASHTIRISHNING TAHLILI 308
Abduraxmanov Farrux Talipjanovich
TURIZM SOHASI BARQAROR RIVOJLANISHINING ASOSIY TENDENSIYALARI
VA TARKIBIY O‘ZGARISHLARI TAHLILI 316
O‘sarov Abdulla Davronqulovich
KICHIK BIZNES SOHASIDA INSON KAPITALI VA MEHNAT MUNOSABATLARINING
IJTIMOIY-IQTISODIY AHAMIYATI, MOHIYATI VA NAZARIY YONDASHUVLAR 323
Ulug‘muradova Nodira Berdimuradovna
MILLIY YASHIL TAKSONOMIYANING O‘ZBEKISTONDA YASHIL
INVESTITSIYALAR BOZORINI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI 329
Usmonova Gulasal Akmal qizi
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBI TIZIMINI ISLOH
ETISHNING ASOSIY BOSQICHLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI 334
Bekimbetova Asal Ergash qizi
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК:
ОТ ТРАДИЦИОННЫХ ТЕНДЕРОВ К ЭЛЕКТРОННЫМ ПЛАТФОРМАМ 340
Ризакулов Шерзод Шермуратович
TIJORAT BANKLARIDA JISMONIY SHAXSLARNI KREDITLASH AMALIYOTINING
EKONOMETRIK PROGNOZI VA TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI 346
Jumayev Azamat Qurbonali o‘g‘li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

TIJORAT BANKLARIDA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARIGA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI INTEGRATSIYALASH MEXANIZMLARI 352
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich
ADVOKATLIK XIZMATLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH 360
Turayev Shaxriyor Shodiyorovich
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 366
Pardayev Jaxongir Sobirjon o'g'li
TIJORAT BANKLARINING KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDAGI ISHTIROKINI OSHIRISH YO'LLARI 372
Butayev Axror Abduxolikovich
GLOBALLASHUV VA RAQOBAT SHAROITIDA O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI O'TKAZISHNING MUHIMLIGI HAMDA UNING KELGUSI ISTIQBOLLARI 385
Nizamov Umid Najimovich
PATHWAYS TO SUSTAINABLE ENERGY TRANSITION IN UZBEKISTAN AND THE ROLE OF POLICY AND INVESTMENT MECHANISMS (EVIDENCE FROM INPUT-OUTPUT-CGE MODEL) 391
Gulmuxamedova Dilbar
METAEXTRACT: A HYBRID METADATA EXTRACTION SYSTEM COMBINING RULE-BASED AND STATISTICAL APPROACHES 399
Rashid Muhtorovich Turgunbaev
HUDUDLARDA YASHIL TURIZMNI RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA HOLATINI TAHLILI 405
Nozimov Eldor Anvarovich
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DAROMADLAR VA XARAJATLAR BUXGALTERIYA HISOBINI MHXS ASOSIDA YURITISHNI TAKOMILLASHTIRISH 410
Kuvatova Dinara Anvarovna
HUDUDIY IQTISODIY SALOHIYAT VA ELEKTRON TIJORAT RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNI BAHOLASH 416
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna
QAYTA ISHLASH SANOATINI TIZIMLI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI: MODEL VA PROGNOZLAR 421
Jo'rayev Farrux Do'stmirzayevich
Rahimov Abdihakim Muhammadiyevich
TASHQI SAVDONI RIVOJLANTIRISH JARAYONLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH 425
Jo'rayev Farrux Do'stmirzayevich
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT VA "YASHIL IQTISODIYOT" SHAROITIDA MULKCHILIK MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI 429
Tashmuhamedova Mahina

O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT VA “YASHIL IQTISODIYOT” SHAROITIDA MULKCHILIK MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI.

Tashmuhamedova Mahina
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
“Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi assistenti,
magistr
ORCID: 0009-0003-6002-1620

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot va “yashil iqtisodiyot” sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirish mexanizmlari masalalari yoritib berilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, “yashil iqtisodiyot”, yagona raqamli reyestr, intellektual mulk, raqamli platformalar, raqamli aktivlar, transformatsiya, strategik tarmoqlar, ekologik barqarorlik, qayta tiklanuvchi energiya quvvatlari, “yagona mulk identifikatori” tizimini joriy etish.

Abstract. This article discusses the mechanisms for developing property relations in the context of the digital economy and the green economy.

Keywords: digital economy, green economy, unified digital register, intellectual property, digital platforms, digital assets, transformation, strategic sectors, environmental sustainability, renewable energy capacities, implementation of a “unified property identifier” system.

Аннотация. В данной статье рассмотрены и анализированы механизмы развития собственности в условиях цифровой экономики и “зелёной экономики” в Узбекистане.

Ключевые слова: цифровая экономика, “зеленая экономика”, единый цифровой реестр, интеллектуальная собственность, цифровые платформы, цифровые активы, трансформация, стратегические отрасли, экологическая устойчивость, возобновляемые источники энергии, внедрение системы “Единые идентификаторы собственности”.

KIRISH

Bugun dunyo iqtisodiyoti yangi davr va o‘zgarishlar ostonasida turibdi. Bu esa barqaror rivojlanish yo‘lidan borayotgan mamlakatimizni bir qator yo‘nalishlar, xususan, “yashil” iqtisodiyotga e’tibor qaratishni taqozo etadi.

Kelajak avlodlarga barqaror, xavfsiz va farovon dunyoni meros qoldirish bugun jamiyatimizdagi ezgu islohotlarning bosh maqsadiga aylangan. “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi va uning doirasida amalga oshirilayotgan davlat dasturlarida bu boradagi ustuvor vazifalar belgilanib, keng qamrovli ishlar bajarilayotir.

Xususan, barcha tarmoq va sohalarning uyg‘un “yashil” transformatsiyasini amalga oshirish, raqobatbardoshligi va resurs tejamkorligini ta’minlash, iqlim o‘zgarishi oqibatlarini yumshatish va iqtisodiy o‘sishning yangi, “yashil rivojlanish” modeliga o‘tishga alohida e’tibor qaratilmoqda. O‘tgan qisqa davrda “yashil” energetika sohasiga 6 mlrd. dollar to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorij sarmoyasi kiritildi. Buning samarasi o‘laroq, elektr energiyasi ishlab chiqarish hajmi 59 mlrd.dan 82 mlrd. kilovatt-soatga ortdi. Keyingi besh yilda ushbu ko‘rsatkich 120 mlrd. kilovatt-soatdan oshib, “yashil” energiya ulushi 54 foizga yetadi. Shuningdek, elektr tarmoqlarini yangilashga 4 mlrd. dollar jalb qilish mo‘ljallangan [1].

Shuni ham aytish lozimki, Prezidentimizning “O‘zbekiston – 2030” strategiyasining “Atrof-muhitni asrash va “yashil iqtisodiyot” yo‘lida amalga oshirishga oid davlat dasturi to‘g‘risida”gi farmonida ko‘plab masalalar qatori issiqlik va elektr energiyasi ishlab chiqarish korxonalarida yoqilg‘i sifatida mazutdan foydalanishni to‘liq taqiqlash chora-tadbirlari ham ko‘zda tutilgan. Ma’lumotlarga ko‘ra, 2026-yil 1-sentabrdan ushbu tartib kuchga kiradi. Bu barqaror, xavfsiz, farovon dunyoda yashash istagi mamlakatimizdagi sa’y-harakatlarning ustuvor yo‘nalishiga aylanganidan darak beradi [2].

Ana shu yuqoridagilardan kelib chiqib, mamlakatimizda raqamli iqtisodiyot va yashil iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirish bugungi kunda o‘ta dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Raqamli iqtisodiyot va "yashil iqtisodiyot" sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirish milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilishning ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli iqtisodiyot bugungi kunda nafaqat innovatsion rivojlanish omili, balki samaradorlik, shaffoflik va xalqqa yaqin boshqaruv tizimining asosiy ustuni sifatida ko‘rilmoqda. Bu borada siyosiy iroda ko‘rsatilayotgani, huquqiy islohotlar amalga oshirilishi va zamonaviy infratuzilma joriy etilishi mamlakatda raqamli transformatsiyani izchil ta’minlamoqda.

Yurtimizda raqamlashtirish siyosatining eng samarali namunasi sifatida Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali namoyon bo‘lmoqda. Bu platforma faqat elektron xizmat ko‘rsatish vositasi emas, balki huquqiy shaffoflik, qulaylik va iqtisodiy samaradorlikni ta’minlovchi institutsional asos sifatida shakllanmoqda.

Raqamli iqtisodiyotning o‘zi nima? Raqamli iqtisodiyot bu yangi texnologiyalar, platformalar va biznes modellarini yaratish hamda ularni kundalik hayotga joriy etish orqali mavjud iqtisodiyotni yangicha tizimga ko‘chirishdir. Raqamli iqtisodiyot - iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy aloqalarni raqamli texnologiyalarni qo‘llash asosida amalga oshirish mumkin bo‘lgan tizimdir. Dastlab bu iborani amerikalik dasturchi Nikolas Negroponte 1995-yilda muomalaga kiritgan bo‘lsa-da, u bugungi kunda barcha sohada keng qo‘llanilmoqda. Raqamli iqtisodiyot insonlarsiz boshqaruv tizimini yo‘lga qo‘yish orqali korrupsiyani kamaytiradi, soliq tushumlarini "aqlli" shartnomalar tuzish orqali ko‘paytiradi, budjet xarajatlarining ochiqligini oshiradi, yagona elektron platforma orqali davlat xizmatlarini ko‘rsatish imkoniyatini beradi.

Bugungi kunda raqamli iqtisodiyot jamiyatning, shu bilan birgalikda, iqtisodiyotning ham barcha sohalariga kirib bormoqda.

T.I. Espolov fikriga ko‘ra, dunyo allaqachon ma’lumotlar, g‘oyalar va yangiliklarni o‘z ichiga olgan ma’lumotlar oqimlari bilan belgilanadigan raqamli globallashuv davriga qadam qo‘ydi. Aqlli qurilmalar tobora kichrayib, tezroq, arzonlashib, kuchliroq bo‘lib bormoqda va muammolarni hal qilishning kaliti bo‘ladi [3]. Nuno Geada "Raqamli iqtisodiyot jismoniy shaxslar uchun ham, kompaniyalar o‘rtasidagi bitimlar uchun ham katta o‘sish potensialini namoyish etmoqda. Internet ushbu o‘tishning katta harakatlantiruvchi kuchidir", deb ta’kidlaydi. Aeshehri, M. DrewSlar tomonidan esa elektron tijoratdan foydalanish orqali ham bu tizimni rivojlantirish mumkinligi ta’kidlab o‘tilgan.

Akademik S.S. G‘ulomovning ta’kidlashicha, raqamli iqtisodiyot bu - jarayonlarni tahlil qilish natijalaridan foydalanish va katta hajmdagi ma’lumotlarni qayta ishlash asosida qator ishlab chiqarishlar, texnologiyalar, asbob-uskunalar, tovar va xizmatlarni saqlash, sotish hamda yetkazib berish samaradorligini jiddiy ravishda oshirishga imkon yaratuvchi, raqamli ko‘rinishdagi ma’lumotlar asosiy ishlab chiqarish omili hisoblangan faoliyatdir [4].

XXI asrda iqtisodiy o‘sishni faqat sanoat quvvatlari yoki investitsiya hajmi bilan o‘lchash davri tugab bormoqda. Bugun rivojlangan davlatlar iqtisodiy taraqqiyotni ekologik barqarorlik, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va uyg‘un holda olib bormoqda.

Dotsent N. Dehqonovaning ta’kidlashicha: "Insoniyat taraqqiyoti va taqdiri bevosita tabiiy resurslar bilan uzviy bog‘liq. Unga talabning muttasil ortib borishi, shubhasiz, atrof-muhitga jiddiy zarar yetkazadi va ko‘plab ekologik, ijtimoiy hamda iqtisodiy muammolarni keltirib chiqaradi. Bugun dunyo mamlakatlari buni to‘g‘ri anglagan holda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishga katta e’tibor qaratmoqda. Iqtisodiy o‘sishning ushbu yangi modeli, birinchi navbatda, global ekologik muammolarni hal qilish, jamiyatning o‘sib borayotgan farovonligini va sayyoramizning tabiiy resurslari o‘rtasidagi muvozanatni topish hamda saqlashga xizmat qiladi [5].

Jahon hamjamiyati iqlim o‘zgarishlarini insoniyat oldida turgan eng jiddiy muammolardan biri sifatida tan olmoqda. Mutaxassislar fikricha, global isishning oldini olish yo‘lidagi muhim qadamlardan biri iqtisodiyotni yashillashtirishdir. Bu borada O‘zbekistonda ham aniq chora-tadbirlar belgilanib, amaliy ishlar boshlab yuborilgan. Xususan, sohaga oid qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. O‘zbekiston Respublikasining Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2022-yil 2-dekabrdagi "2030-yilgacha O‘zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o‘tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida"gi qarori[1] mazkur jarayonning mantiqiy davomi sifatida Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida belgilangan vazifalarning o‘z vaqtida ijrosini ta’minlashga qaratilgan muhim tarixiy hujjatdir. Buni biz matbuotda chop etilayotgan mutaxassis va iqtisodchi olimlarimiz Hamzayev A., Jumayev N., Eshnazarov T., Dehqonova N., Mamarahimov B. va boshqa bir qator olimlarimizning maqolalaridan bilishimiz mumkin. Masalan, Mahkamova M.A. "Raqamli iqtisodiyotga o‘tishda ilg‘or texnologiyalarni joriy qilish va undan maqsadli foydalanish zaruriyati",

1 https://president.uz/oz/lists/view/5805

Abdullayeva I.M. “Qishloq xo‘jaligini raqamlashtirishning afzalliklari”, Rahmonbayeva R.A. “Цифровая экономика и развитие человеческого капитала”. Jurnal. Iqtisodiyotda innovatsion rivojlanish. 3-son, 2021-yil iyun. 4–18-betlar. Bu masala haqida xorij olimlari va mutaxassislari ham o‘zlarining fikrlarini matbuotda bildirishmoqda. Masalan, Muhammad Abunayyan, “Yashil” energetika inqilobi. Saudiya Arabistonining “ACWA” kompaniyasining rahbari, Janne Harpunja, “Sarmoyadorlarni chorlagan sabab - katta ishonch”, finlandiyalik investor, yirik sanoat kompaniyalari vakili, Jan Dam, “Prezidentning o‘zi investorlarni eshitib, takliflarini so‘ramoqda”. Niderlandiyadagi yirik sanoat kompaniyalari vakili. // Yangi O‘zbekiston. Davr nafasi. 2026-yil 20-iyun, 124-son.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida mantiqiy abstraksiya, induksiya va deduksiya, tizimli tahlil, statistik tahlil kabi usullardan foydalanildi. Tadqiqotning uslublari ilmiy-amaliy ahamiyatga ega bo‘lgan yo‘nalishlari dialektik metod asosida shakllantirilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev (2026-yil 17-iyun) beshinchi Toshkent xalqaro investitsiya forumidagi nutqida: “Xabaringiz bor, “yashil” energetikaga katta e’tibor berib kelyapmiz. Yaqin yillarda umumiy elektr generatsiyasida uning ulushini 54 foizga yetkazishni reja qilganmiz.

Investorlarga quyosh va shamol elektr stansiyalari bilan bir qatorda energiya saqlash tizimlarini rivojlantirish, tarmoqlarni modernizatsiya qilish, “yashil” energiya asosida ishlaydigan data-markazlar barpo etish taklifini ilgari suramiz”, deb ta’kidladi.

Ayniqsa, ushbu forumda yashil iqtisodiyot va qayta tiklanuvchi energiya manbalariga alohida e’tibor qaratilgani muhim ahamiyatga ega. Dunyo iqtisodiyotida dekarbonizatsiya jarayonlari kuchayib borayotgan bir sharoitda ekologik barqaror energetika tizimini shakllantirish nafaqat iqtisodiy, balki strategik vazifaga aylanmoqda.

Energetika bugun alohida tarmoq emas, balki butun iqtisodiyotning tayanch infratuzilmasidir. Sanoatning rivojlanishi ham, raqamli iqtisodiyotning kengayishi ham, xorijiy investitsiyalarning oqimi ham energiya resurslarining yetarliligi bilan uzviy bog‘liq.

“Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi iqtisodiyot tarmoqlari, ijtimoiy soha va davlat boshqaruvi tizimini raqamlashtirish orqali mamlakatning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan [6]. Bu jarayon mulkchilik munosabatlariga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Chunki mulk huquqining raqamli reyestrlar orqali rasmiylashtirilishi, davlat xizmatlarining elektron shaklga o‘tishi, kadastr va ko‘chmas mulk ma’lumotlarining integratsiya qilinishi, elektron auksionlar va davlat aktivlari savdolarining ochiqligi mulk huquqini himoya qilishning yangi institutsional asosini shakllantiradi.

Shu bilan birga, “yashil iqtisodiyot”ga o‘tish sharoitida mulkchilik munosabatlari ekologik mas’uliyat bilan uyg‘unlashishi zarur. 2019–2030-yillar davrida O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tish strategiyasida iqlim o‘zgarishi masalalarini milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga integratsiya qilish muhim vazifa sifatida belgilangan. 2030-yilgacha “yashil” iqtisodiyotga o‘tish va “yashil” o‘sishni ta’minlash dasturi, sanoat tarmoqlarida energiya tejamkorligini ta’minlash konsepsiyasi hamda harakatlar rejasi qabul qilingani mulkdan foydalanishda ekologik samaradorlik va resurs tejamkorligini kuchaytirish zarurligini ko‘rsatadi [7].

Raqamli iqtisodiyotda mulkchilik munosabatlarining mazmuni kengayadi. Avvalgi iqtisodiy tizimda mulkning asosiy obyekti moddiy resurslar bo‘lgan bo‘lsa, hozirgi sharoitda nomoddiy aktivlar - ma’lumotlar bazasi, dasturiy mahsulotlar, algoritmlar, brend, patent, litsenziya, elektron platforma va raqamli xizmatlar iqtisodiy qiymat yaratishning muhim manbaiga aylanmoqda. Shu sababli raqamli iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini quyidagi yo‘nalishlarda rivojlantirish maqsadga muvofiq.

Birinchidan, ko‘chmas mulk, yer uchastkalari, davlat aktivlari va korporativ huquqlarning yagona raqamli reyestrlarini takomillashtirish lozim. Raqamli reyestr mulk huquqining aniqligi, oshkoraligi va uchinchi shaxslar uchun ishonchliligini ta’minlaydi. Agar mulk huquqi elektron reyestrda aniq qayd etilsa, mulkdor o‘z mulkini sotish, ijaraga berish, garovga qo‘yish, investitsiya obyektiga aylantirish yoki meros qilib qoldirishda kamroq huquqiy xavfga duch keladi.

Ikkinchidan, mulk huquqini tasdiqlovchi ma’lumotlar kadastr, notariat, soliq, bank, sud, majburiy ijro va davlat xizmatlari tizimlari bilan integratsiya qilinishi kerak. Bu mulkdor uchun ortiqcha hujjat talab qilishni kamaytiradi, davlat organlari o‘rtasida ma’lumot almashinuvini tezlashtiradi va mulkiy nizolarning oldini oladi.

Uchinchidan, intellektual mulkni iqtisodiy aktiv sifatida baholash va kapitallashtirish mexanizmlari kuchaytirilishi zarur. 2022–2026-yillarda O‘zbekiston Respublikasida intellektual mulk sohasini rivojlantirish

strategiyasi qabul qilingani ushbu sohaning milliy iqtisodiyotdagi ahamiyati ortib borayotganini koʻrsatadi [8]. Intellektual mulkni faqat huquqiy himoya obyekti emas, balki kredit taʼminoti, litsenziyalash, franchayzing, startap kapitalizatsiyasi va eksport salohiyati manbai sifatida koʻrish maqsadga muvofiq.

Toʻrtinchidan, raqamli platformalarda mulkchilik munosabatlarini huquqiy tartibga solish zarur. Elektron savdo maydonlari, xizmat koʻrsatish platformalari, raqamli kontent bozorlari va onlayn aktivlar aylanmasi kengaygani sari platforma egasi, foydalanuvchi, kontent yaratuvchi va isteʼmolchi oʻrtasidagi mulkiy huquqlar aniq belgilanishi lozim.

Beshinchidan, raqamli aktivlar va maʼlumotlardan foydalanishda shaxsiy maʼlumotlar, tijorat siri, mualliflik huquqi va axborot xavfsizligi oʻrtasida institutsional muvozanat taʼminlanishi kerak. Chunki raqamli iqtisodiyotda maʼlumotning oʻzi iqtisodiy qiymatga ega aktivga aylanadi.

“Yashil iqtisodiyot” sharoitida mulkchilik munosabatlari faqat mulkdorning daromad olish huquqi bilan emas, balki uning ekologik masʼuliyati bilan ham belgilanadi. Zamonaviy iqtisodiyotda mulkdorlik huquqi mutlaq erkinlik emas, u resurslardan oqilona foydalanish, atrof-muhitga zarar yetkazmaslik, energiya samaradorligini oshirish va kelajak avlodlar manfaatlarini hisobga olish majburiyati bilan uygʻunlashadi.

Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida mulkdor oʻz mol-mulkiga egalik qilish, undan foydalanish va uni tasarruf etish huquqiga ega ekani bilan birga, mulkdan foydalanish atrof-muhitga, boshqa shaxslar, jamiyat va davlat manfaatlariga zarar yetkazmasligi lozimligi belgilangan. Bu norma “yashil iqtisodiyot” sharoitida mulkchilik munosabatlarining konstitutsiyaviy-ekologik asosini tashkil etadi.

“Yashil iqtisodiyot” sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirish quyidagi yoʻnalishlarda amalga oshirilishi lozim.

Oʻzbekistonda “yashil iqtisodiyot”ga oʻtish jarayoni mulkchilik munosabatlarining transformatsiyalanishiga kuchli taʼsir koʻrsatmoqda. Xususan, qayta tiklanuvchi energiya manbalari sohasida xususiy mulk va davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlarining kengayishi iqtisodiyotning tarkibiy oʻzgarishlarini tezlashtirmoqda. Bu jarayon mulkdorlarning resurslardan samarali foydalanishga boʻlgan iqtisodiy manfaatdorligini oshirish orqali namoyon boʻlmoqda.

Statistik maʼlumotlarga koʻra, 2025-yilda Oʻzbekiston yalpi ichki mahsuloti 1849,7 trln soʻmni tashkil etgan boʻlib, iqtisodiy oʻsish surʼati 7,7 foizni tashkil qildi. Mamlakat iqtisodiyoti tarkibida xizmatlar sohasining ulushi 48,6 foizga, sanoatning ulushi 26,8 foizga yetdi. Bu koʻrsatkichlar iqtisodiyotning bozor munosabatlari va xususiy mulkchilik asosida rivojlanayotganligini koʻrsatadi. 2026-yilda yalpi ichki mahsulot qiymatini 180 milliard, eksport hajmini 40 milliard dollardan oshirish vazifasi qoʻyilgan.

Yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xususiy sektorning ishtiroki, ayniqsa, energetika sohasida yaqqol namoyon boʻlmoqda. Agar 2016-yilda mamlakatning qayta tiklanuvchi energiya manbalari boʻyicha oʻrnatilgan quvvati atigi 1883 MVtni tashkil etgan boʻlsa, 2025-yil yakuniga kelib mazkur koʻrsatkich 10027 MVtga yetgan. Yaʼni, oʻn yildan kam vaqt ichida yashil energiya quvvatlari 5,3 baravarga oshgan. Shu davrda quyosh energetikasi quvvati 2 MVtdan 5934 MVtgacha oʻsib, sohada xususiy investitsiyalar va yangi mulkchilik shakllarining faollashganligini koʻrsatdi.

2025-yilda mamlakatda faoliyat yuritayotgan 12 ta quyosh va 5 ta shamol elektr stansiyalarining umumiy quvvati 4682 MVtni tashkil etgan. Ushbu obyektlarning aksariyati xalqaro xususiy investorlar va davlat-xususiy sheriklik asosida tashkil etilgan boʻlib, mulkchilik munosabatlarining yangi institutsional shakllari rivojlanayotganligini tasdiqlaydi. 2025-yilda qayta tiklanuvchi energiya manbalari hissasi mamlakat elektr energiyasi ishlab chiqarishining 23 foiziga yetgan.

2026-yil holatiga koʻra, Oʻzbekistonning yashil energetika quvvati 8 GVtga yetgan va mamlakatda ishlab chiqarilayotgan elektr energiyasining qariyb 30 foizi qayta tiklanuvchi manbalar hissasiga toʻgʻri kelmoqda. Shuningdek, 75 mingdan ortiq xonadonlarda quyosh panellari oʻrnatilgan boʻlib, ular tomonidan elektr tarmoqlariga 820 mln kVt/soat elektr energiyasi yetkazib berilgan. Bundan tashqari, 31 mingdan ziyod yuridik shaxslar taqsimlangan generatsiya tizimida ishtirok etmoqda. Bu holat mulkchilik munosabatlarining markazlashmagan shakllarini rivojlantirish, yaʼni aholi va xususiy tadbirkorlik subyektlarining energiya bozorida mulkdor sifatida ishtirokini kuchaytirganligini koʻrsatadi.

Tahlillar koʻrsatishicha, yashil iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirishning asosiy mexanizmi davlat-xususiy sheriklik hisoblanadi. Masalan, mamlakat energetika tizimi quvvati 2025-yilda 25 GVtga yetgan boʻlib, uning 3,5 GVt qismi quyosh va shamol energetikasi hissasiga toʻgʻri kelgan. Hukumat tomonidan 2030-yilga borib qayta tiklanuvchi energiya quvvatlarini 20 GVtdan ortiq darajaga yetkazish vazifasi belgilangan. Ushbu maqsadlarning amalga oshirilishida xususiy investitsiyalar hal qiluvchi ahamiyatga ega boʻlmoqda.

Shu nuqtayi nazardan qaraganda, yashil iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirishning iqtisodiy samarasi quyidagilarda namoyon boʻlmoqda:

- xususiy kapitalning strategik tarmoqlarga kirib kelishi;
- davlat mulkining samarali boshqaruv mexanizmlari bilan uygʻunlashishi;

- aholi va tadbirkorlik subyektlarining energiya ishlab chiqaruvchi mulkdorlarga aylanishi;
- resurs tejamkor texnologiyalardan foydalanish hisobiga mulkdan olinadigan daromadning oshishi;
- ekologik barqarorlik va iqtisodiy o‘sishning bir vaqtning o‘zida ta’minlanishi.

Demak, amaliy ko‘rsatkichlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish jarayoni mulkchilik munosabatlarini diversifikatsiya qilish, xususiy sektor ulushini kengaytirish va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini takomillashtirish orqali amalga oshirilmoqda. Natijada mulkchilik munosabatlari nafaqat iqtisodiy o‘sishning, balki ekologik barqaror rivojlanishning ham muhim institutsional omiliga aylanmoqda.

O‘zbekistonda 2020–2025-yillarda “yashil iqtisodiyot”ga o‘tish jarayoni mulkchilik munosabatlarini modernizatsiya qilishning muhim yo‘nalishiga aylandi. Bu davrda davlat mulki ustuvor bo‘lgan energetika sohasiga xususiy kapitalni jalb qilish, davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlarini kengaytirish va qayta tiklanuvchi energiya loyihalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali mulkchilik munosabatlarining yangi shakllari vujudga keldi(1-jadval).

1-jadval. O‘zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya quvvatlari va yashil energiya ulushining o‘zgarishi [9] (2020–2025-yillar)

Ko‘rsatkichlar	2020-y.	2021-y.	2022-y.	2023-y.	2024-y.	2025-y.
Qayta tiklanuvchi energiya quvvati (MVt)	2 009	2 156	2 478	2 858	4 671	10 027
Yashil energiya ulushi (foizda)	7,5	7,0	9,3	9,6	15,7	23,0

1-jadval ma’lumotlari ko‘rsatishicha, 2020–2025-yillarda qayta tiklanuvchi energiya quvvatlari 2 009 MVtdan 10 027 MVtgacha oshib, qariyb 5 baravar o‘sgan. Ayniqsa, 2023–2025-yillarda o‘sish sur’ati jadallashgan bo‘lib, bu xususiy investorlar ishtirokida qurilgan quyosh va shamol elektr stansiyalarining ishga tushirilishi bilan izohlanadi.

Ushbu o‘zgarishlar mulkchilik munosabatlarida ham sifat jihatidan yangi bosqichni shakllantirdi. Agar 2020-yilgacha energetika tarmog‘ida asosan davlat mulki hukmron bo‘lgan bo‘lsa, 2025-yilga kelib elektr energiyasi ishlab chiqarishda xususiy va xorijiy investorlar ishtirokidagi loyihalar muhim o‘rin egallay boshladi. Xususan, mamlakatdagi yirik quyosh va shamol elektr stansiyalarining katta qismi DXSh asosida amalga oshirildi (2-jadval).

2-jadval. Qayta tiklanuvchi energiya quvvatlarining o‘sish dinamikasi [10]

Ko‘rsatkich	2020-y.	2025-y.	O‘sish sur’ati
Quvvat (MVt)	2 009	10 027	499 %
Yashil energiya ulushi (%)	7,5	23,0	3,1 marta
Elektr energiyasida qayta tiklanuvchilar ulushi (%)	7,5	23,0	+15,5 band

Tahlillar ko‘rsatishicha, qayta tiklanuvchi energiya quvvatlarining o‘sishi bilan mulkchilik munosabatlarining diversifikatsiyalashuvi o‘rtasida bevosita bog‘liqlik mavjud. 2025-yilda mamlakatda quyosh va shamol energetikasi bo‘yicha 4 647 MVt yangi quvvatlar hamda 42 ta investitsiya loyihasi amalga oshirilgan. Bu esa xususiy sektorning yashil iqtisodiyotdagi rolini sezilarli darajada oshirgan.

Shuningdek, yashil iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirishning yana bir muhim mexanizmi aholining energiya bozorida mulkdor sifatida ishtirok etishi hisoblanadi. Keyingi yillarda xonadonlarda quyosh panellari o‘rnatishni rag‘batlantirish siyosati natijasida minglab uy xo‘jaliklari elektr energiyasi ishlab chiqaruvchi subyektlarga aylandi. Bu esa an’anaviy markazlashgan mulkchilik modelidan taqsimlangan mulkchilik modeliga o‘tish jarayonini boshlab berdi.

Iqtisodiy nuqtayi nazardan qaraganda, 2020–2025-yillarda yashil energiyaning umumiy energiya ishlab chiqarishdagi ulushi 7,5 foizdan 23,0 foizgacha oshgan. Bu davrda energiya intensivligi ko‘rsatkichlari ham yaxshilangan bo‘lib, iqtisodiyotning energiya samaradorligi oshgan. Natijada mulkdorlarning resurs tejamkor texnologiyalarga sarmoya kiritishdan manfaatdorligi kuchaygan.

Umuman olganda, 2020–2025-yillarda O‘zbekistonda yashil iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirishning quyidagi mexanizmlari shakllangan:

1. Energetika sohasida davlat monopoliyasini qisqartirish va xususiy sektor ishtirokini kengaytirish;
2. Davlat-xususiy sheriklik asosida yirik infratuzilma loyihalarini amalga oshirish;
3. Xorijiy investitsiyalar ishtirokida yashil energetika obyektlarini qurish;
4. Aholi va kichik biznesning energiya ishlab chiqaruvchi mulkdor sifatida ishtirokini rag‘batlantirish;
5. Ekologik innovatsiyalarga investitsiya kiritish orqali mulkdan foydalanish samaradorligini oshirish.

Shunday qilib, amaliy ko‘rsatkichlar tahlili 2020–2025-yillarda qayta tiklanuvchi energiya quvvatlarining qariyb 5 baravar oshishi va yashil energiya ulushining 7,5 foizdan 23 foizgacha ko‘tarilishi mulkchilik munosabatlarini transformatsiya qilishning muhim natijasi ekanligini ko‘rsatadi. Mazkur jarayon xususiy mulkning iqtisodiyotdagi rolini kuchaytirish, investitsiya faolligini oshirish va barqaror iqtisodiy o‘sishni ta’minlashga xizmat qilmoqda.

Birinchidan, yer, suv, o‘rmon, yaylov va boshqa tabiiy resurslardan foydalanishda mulkdorlik va foydalanuvchilik huquqlari ekologik cheklovlar bilan uyg‘unlashtirilishi kerak. Mulkdor yoki foydalanuvchi resursdan daromad olish bilan birga, uning saqlanishi, qayta tiklanishi va ekologik holati uchun ham mas’ul bo‘lishi lozim.

Ikkinchidan, qayta tiklanuvchi energiya obyektlariga nisbatan mulk huquqi va investitsiya mexanizmlarini soddalashtirish zarur. Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish to‘g‘risidagi qonunchilikda ushbu sohada innovatsion texnologiyalarni joriy etishni rag‘batlantirish, tadbirkorlik subyektlarini generatsiya quvvatlarini yaratishga jalb qilish, “yashil energiya” sertifikatlari tizimini rivojlantirish va energiya ishlab chiqaruvchilarni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash yo‘nalishlari belgilangan. Bu mulkchilik munosabatlarini yangi energetika aktivlari bilan boyitish imkonini beradi.

Uchinchidan, sanoat va ishlab chiqarish obyektlarida energiya samaradorligi, chiqindilarni kamaytirish va resurs tejamkorligi mulkdan foydalanish samaradorligining muhim mezoniga aylanishi lozim. Ya’ni korxona aktivlarining samaradorligi faqat moliyaviy foyda bilan emas, balki energiya sarfi, uglerod izi, suv sarfi, chiqindi hajmi va ekologik xavf darajasi bilan ham baholanishi kerak.

To‘rtinchidan, “yashil” aktivlarni moliyalashtirish mexanizmlari rivojlantirilishi lozim. Qayta tiklanuvchi energiya qurilmalari, energiya tejovchi texnologiyalar, ekologik toza transport, suv tejovchi texnologiyalar va chiqindilarni qayta ishlash obyektlariga investitsiya kiritishda soliq imtiyozlari, subsidiyalar, “yashil” kreditlar va “yashil” obligatsiyalardan foydalanish maqsadga muvofiq.

Beshinchidan, davlat aktivlari va xususiy korxonalarni boshqarishda ESG mezonlari - ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv ko‘rsatkichlari joriy etilishi lozim. Bu yirik korxonalar va davlat ishtirokidagi jamiyatlarning investitsiyaviy jozibadorligini oshiradi(3-jadval).

3-jadval. Raqamli va “yashil” iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirish mexanizmlari

Yo‘nalish	Taklif etilayotgan mexanizm	Kutiladigan natija
Raqamli kadastr	Yer, bino-inshoot, davlat aktivlari va korporativ huquqlar bo‘yicha yagona elektron reyestrni rivojlantirish	Mulk huquqi aniqligi, shaffoflik va iqtisodiy aylanmaga kirish imkoniyati oshadi
Elektron mulk aylanmasi	Mulkni sotish, ijaraga berish, garovga qo‘yish va auksion savdolarini raqamlashtirish	Korrupsiya xavfi kamayadi, mulk bozorida raqobat kuchayadi
Intellektual mulk kapitallashuvi	Patent, tovar belgisi, dasturiy mahsulot va litsenziyalarni baholash hamda iqtisodiy aktiv sifatida hisobga olish	Startaplar, innovatsiya va yuqori qo‘shilgan qiymatli mahsulotlar rivojlanadi
Ma’lumotlar mulki	Ma’lumotlar bazasi, raqamli kontent va platformalarda huquqlar taqsimotini belgilash	Raqamli xizmatlar bozorida huquqiy aniqlik ta’minlanadi
Yashil aktivlar	Qayta tiklanuvchi energiya, energiya tejovchi uskunalar va ekologik infratuzilma obyektlariga mulk huquqini rivojlantirish	Energiya xavfsizligi va ekologik samaradorlik oshadi
ESG boshqaruvi	Davlat ishtirokidagi va yirik xususiy korxonalarda ESG hisobotlarini joriy etish	Investorlar ishonchi va xalqaro moliyalashtirish imkoniyatlari kengayadi
Ekologik majburiyatlar	Yer, suv va tabiiy resurslardan foydalanishda ekologik cheklov va monitoringni kuchaytirish	Resurslardan tejamkor foydalanish va ekologik xavflarni kamaytirish ta’minlanadi
Yashil moliya	Yashil kredit, yashil obligatsiya, soliq imtiyozlari va subsidiyalar mexanizmlarini kengaytirish	Ekologik loyihalarga xususiy investitsiyalar jalb etiladi

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirish uchun quyidagi amaliy choralar taklif etiladi.

Birinchidan, “yagona mulk identifikatori” tizimini joriy etish maqsadga muvofiq. Bunda har bir ko‘chmas mulk obyekti, yer uchastkasi, davlat aktivi yoki korporativ ulush yagona raqamli identifikatorga ega bo‘ladi. Bu kadastr, soliq, notariat, bank va sud tizimlari o‘rtasida ma’lumotlarni aniq bog‘lash imkonini beradi.

Ikkinchidan, mulk huquqini tasdiqlovchi elektron hujjatlar yuridik kuchini amalda yanada mustahkamlash

lozim. Elektron reyestrdan olingan ma'lumot mulkdor uchun sudda, bankda, notariatda va davlat organlarida to'liq huquqiy dalil sifatida tan olinishi kerak.

Uchinchidan, intellektual mulk obyektlarini baholash metodikasini takomillashtirish zarur. Dasturiy mahsulot, patent, tovar belgisi, sanoat namunasi va mualliflik huquqi obyektlari korxona aktivlari tarkibida to'liq hisobga olinsa, innovatsion bizneslarning kredit va investitsiya jalb qilish imkoniyati oshadi.

To'rtinchidan, raqamli platformalarda yaratilgan kontent, ma'lumotlar va xizmat natijalariga nisbatan mulkiy huquqlar aniq belgilab berilishi kerak. Bu, ayniqsa, elektron tijorat, onlayn ta'lim, raqamli xizmatlar, IT-autsorsing va media mahsulotlar bozori uchun muhimdir.

Beshinchidan, davlat aktivlarini xususiylashtirish va ijaraga berish jarayonlarida elektron auksionlarning ochiqligi, ma'lumotlar to'liqligi va xaridorlar uchun teng imkoniyatlar ta'minlanishi lozim.

"Yashil iqtisodiyot" sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirish uchun quyidagi choralar muhim hisoblanadi.

Birinchidan, mulkdan foydalanish samaradorligini ekologik mezonlar bilan baholash tizimini joriy etish lozim. Korxona aktivlarining samaradorligi faqat foyda va daromad bilan emas, balki energiya tejamkorligi, suv tejamkorligi, chiqindilarni kamaytirish va uglerod izini qisqartirish ko'rsatkichlari bilan ham baholanishi kerak.

Ikkinchidan, qayta tiklanuvchi energiya obyektlarini mulk obyekti sifatida huquqiy rasmiylashtirish va ularni garov, lizing, ijara yoki investitsiya obyekti sifatida iqtisodiy aylanmaga kiritish mexanizmlarini soddalashtirish zarur.

Uchinchidan, davlat ishtirokidagi korxonalarda ekologik modernizatsiya dasturlarini mulkdorlik siyosati bilan bog'lash lozim. Davlat korxonasi faqat moliyaviy natija emas, balki energiya samaradorligi va ekologik xavfni kamaytirish bo'yicha ham hisobdor bo'lishi kerak.

To'rtinchidan, yer va suvdan foydalanish huquqlarini raqamli monitoring qilish tizimi joriy etilishi maqsadga muvofiq. Suv tejovchi texnologiyalar, tomchilatib sug'orish, yer unumdorligi va sho'rlanish darajasi bo'yicha ma'lumotlar mulkdor yoki foydalanuvchining iqtisodiy rag'batlari bilan bog'lanishi lozim.

Beshinchidan, "yashil" investitsiya loyihalari uchun mulkiy kafolatlar kuchaytirilishi zarur. Investor qayta tiklanuvchi energiya, chiqindilarni qayta ishlash, suv tejovchi texnologiya yoki ekologik infratuzilmaga investitsiya kiritganda, yer, uskuna, energiya ishlab chiqarish huquqi va shartnomaviy daromadlari himoyalangan bo'lishi lozim.

"Yashil" iqtisodiyotga o'tish bu global ekologik muammolarni hal qilish, jamiyatning o'sib borayotgan farovonligi va sayyoramizning tabiiy resurslari o'rtasidagi muvozanatni topish hamda saqlashga xizmat qiladi. O'zbekiston ham Markaziy Osiyo davlatlari orasida birinchilardan bo'lib, "yashil" iqtisodiyotga o'tish yo'lini tanladi va bunga faol kirishdi. Sohaga xalqaro tajribalar, ilg'or texnologiyalar va yirik investorlar ushbu loyihalar kelajagiga, hamkorlik istiqbollariga, taklif etilgan imkoniyat va sharoitlarga ishonch bildirib, sarmoya kiritmoqda. Masalan, ACWA kompaniyasining mamlakatimizdagi 19 ta loyihaga kiritgan va rejadagi investitsiyalari hajmi 15 milliard dollarga yetdi [11]. Bu qayta tiklanuvchi energiya yo'nalishidagi eng yirik xususiy energetika portfelidir. Bugunga qadar O'zbekistonning turli hududlarida o'nlab quyosh va shamol elektr stansiyalari qurilib, ishga tushirilgan bo'lsa, yana bir qancha loyihalar faol davom ettirilyapti.

Raqamli va "yashil" iqtisodiyot sharoitida mulkchilik munosabatlarini rivojlantirishning asosiy maqsadi mulk huquqini faqat himoya qilish emas, balki uni raqamli texnologiyalar orqali aniqlash, nomoddiy aktivlarni kapitallashtirish, "yashil" aktivlar bozorini shakllantirish va mulkdorlikni ekologik mas'uliyat bilan uyg'unlashtirishdan iboratdir. Shuning uchun mulkchilik munosabatlarini takomillashtirishda raqamli kadastr, intellektual mulk, elektron mulk aylanmasi, yashil moliya, qayta tiklanuvchi energiya aktivlari va ESG boshqaruvi o'zaro bog'liq holda rivojlantirilishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Eshnazarov T. Iqtisodiy islohotlar - taraqqiyot tayanchi // Xalq so'zi, 2025-yil 22-dekabr.
2. Xidirova B. Barqaror, xavfsiz, farovon dunyoda yashash istagi // Yangi O'zbekiston, 2025-yil 5-sentabr.
3. Espolov T.I. "Инфравизация – ключевой фактор развития АПК". 2019-y.
4. S.S. G'ulomov. Zamonaviy innovatsiya va texnologik rivojlanish sharoitida raqamli iqtisodiyotning shakllanishi. Iqtisodiyotda innovatsion rivojlanish. 5–6-son, 2020-yil, dekabr. 4–11-betlar.
5. N. Dehqonova. "Yashil" iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash dolzarb vazifa // Yangi O'zbekiston. 2026-yil 1-iyul.
6. https://lex.uz/docs/ O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. 01.05.2023-y., 03/23/837/0241-son.
7. https://www.lex.uz/acts/111466 O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasida mulkchilik to'g'risida"gi Qonuni[2].

2 https://lex.uz/acts/-111466

8. https://www.lex.uz/acts/2055680 O‘zbekiston Respublikasining “Xususiy mulkni himoya qilish va mulkdorlar huquqlarining kafolatlari to‘g‘risida”gi Qonuni. 24.09.2012-yil, O‘RQ–336-son[3].
9. https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/national-accounts-2 O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi ma’lumotlari asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan.
10. https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/national-accounts-2 O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi ma’lumotlari asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan.
11. Dehqonova N. “Yashil iqtisodiyotni qo‘llab-quvvatlash dolzarb vazifa” // Yangi O‘zbekiston, 2026-yil 1-iyul.

3 https://lex.uz/docs/-2055680

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/1

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz